

Çarşamba Günleri Çıkar

NUHUN Gemisi

Siyasi Mizah Dergisi

HEDİYESİ 10 KURUŞ

YENİ YIL HALKIMIZA NE GETİRECEK : İŞSİZLİK VE AÇLIK ...

Bay Sadak lâfite ediyorsunuz !

Dış İşleri Bakanımız, Sivasta bu hafta bir söylev verdi. Sayın Sadak söze şöyle başlamış: «Dünya, harp korkusu içinde yaşıyor.» Doğru lâf. Üstelik Türkiye de topun ağzında; değil mi efendim? Ama zarif Dış İşleri Bakanımız, böyle kâbus içinde yaşamamıza sebep olanlara, son harpte 53 milyar dolar safî kâr sağlayan inhisarcı Amerikan sermayecileri ve ortakları olduğunu bir türlü söylemiyorlar. Söylemeği dostluğa yaraştıramamış olacaklar ki, bir takım telmihlerle bu gerçeğin tam tersini ima ediyorlar.

Derken, sayın Sadak sözü Türk milletine getiriyor. «Türk milleti, diyor, hürriyet ve istiklâli her şeyden üstün tutar. Dünya biliyor ki Türk milleti sulh taraftarıdır.» Bu da doğru. Hangi millet ten olursa olsun, bütün halklar öyledir zaten. Çünkü, harpte ölen onlardır. Bağımsız olmanın acısını, köle hayatı sürerek çeken de yine onlardır. Pek sayın, pek zarif Dış İşleri Bakanımız değil.

Dağa sonra efendim, bay Sadak Amerikan yardımından söz ediyor. Ama sayın Sadak öyle şeyler söylüyor ki, bu vesileyle; Türkiye'nin siyasi ve iktisadi bağımsızlığına dair, Amerikan hükümetinin halis niyetlerine dair öyle sözler ediyor ki, insanın, hattâ Yahudi cenaplarının bile ciddiyetini muhafaza etmesi kabili değildir. Bu yardımları, diyor zarif Dış İşleri Bakanımız, istiklâlimiz pahasına elde ettiğimizi söyleyip dururlar. Buna inanan yoktur. Milletlerin hürriyeti ve hürriyet içinde kalkınmaları uğrunda büyük fedakârlıklara katlanan Amerikan milletinin akhna gelmiyen tek şey dolarla istiklâl satın almaktır. Politikası bu değildir ve buna ihtiyacı yoktur.

İhtilâli bay Sadak; Amerikan milletin, vergi mükellefi Amerikan halkının fedakârlıklarına katlandı - ğı elbette ki doğrudur. Çünkü, yardımın yükünü o taşıyor. Amerikan halkının, dünyanın bütün halkları gibi, başkalarının hürriyet ve istiklâlinde gözü olmadığı, olamayacağı da doğrudur. Doğrudur ama, Amerikan politikasını yürüten halk değil ki, efendim! Amerikan politikasını yürütenlerin ise, yani inhisarcı sermayeciler ve idarecilerin, başkaları -

(Devamı 4 üncü de)

Yahya Kemal'e Kaside

Çok büyük şair Yahya Kemal'in Beşiktaş'ta Barbaros heykelinin arkasındaki şiirini okuyan Neyzen şu kit'ayı söylemiş:
Edebi bilgini Hayrettin kaptan
400 yıl önceden biliyor gibi,
İkına ikına yazdığın gibi
Barbaros ... nı siliyor gibi.
Neyzen Tevfik

Geçen hafta toplanan Dil Kurultayında ... Bilseniz neler neler oldu ?

Dil Kurultayı bir kol çengi, geçen hafta Ankara'da yapılan toplantıda öyle bir eğlendim ki sorma -

Hadî, başka bir kurultay oyunu oynayalım. Kuzum, ne olur, kim bu işin başı ise karar verelim, baştan başlayalım! Önce şunu söylemem lâzım, ne kadar cici yaramaz varsa hepsi orada idi. Hem de Ayşe abaları hiç ka rşmıyordu. Her ne istedilerse yaptılar, seçim oyunu komisyon oyunu oynandı, nunuk çekme ce tekerleme, körebe, karalama devleme sek sek, hepsi, hepsi oynandı...

Seçmece Oyunu

Ah görseniz, bebe Yalçın öyle bir cici ki, Tata Bangoğlu dayana madî, hadî çocuklar, cici yaya (Yalçın) başkan olsun dedi... Gör madî, hadî çocuklar, cici yaya mış ki ne oyuncalar getirmiş sor mayın... Pembe pembe geldi, reislik iskemlesine tırmandı, derken kaka bebe Ataç ağlamağa başlamasın mı, istemeeeem!... Diye feryada başlamasın mı? Aaaa... Tata (Bangoğlu) çok kızdı, söz söylemek için havaya kalkan elleri saydı, Yaya (Yalçın) seçildi! nâfile dedi kaka bebeye, git yerine otur, bak sana herkez bakıyor, ne ayıp ne ayıp... Atata (Ataç) ayağını yere vurmasın nu birdenbire Şükşük reis olacak de -

mesin mi! Tata olmaz dedi. Şükşükten önce Yaya seçildi görmedin mi? Biz genel seçimleri de böyle yapacağız, Bütün cici be beldâ burada hepsi görümler Yayanın seçildiğini Hatıccem... A - inân, Atata öyle bir tepindi ki, Derken komisyon oyunu oynandı.

Komisyon Oyunu

Ah Komisyon oyunu öyle bir tatlı ki, her oyuna göre bir oda ayırmaşlar. Yaya dedi ki bize, saklambac oyunu oynıyacagız, her kes odalarda saklanacak, ama ben işaret verince, işaret nedir dedik, bir atom patlatırım dedi, buuum! eder dedi, Amerikadan getir - dim, dedi buuum! eder dağılırsınız. Olmaz olmaz dedik, kor - kanız, bir dudak köttür yeter. Hühü - caes - yaya öyle bir söz din liyor ki görseniz, peki dedi, olur dedi.

Müzakereler

Düdü! Hadî herkezek saklandı, Odanın birine Dilbilibilî odası dendi, başkasına Sentakbetaks

odası dendi, daha başkasına, Eti monololo odası dendi dada daha bir başkasına Lolojî odası dendi. Ben

Oy deniz Karadeniz !

neler söylüyorlar...

Cumhuriyet gazetesinde Yusuf Mazhar Aren Karadeniz bölgesinden bahsederek şunları söylüyor:

«Önce şunu söyleyelim ki Karadeniz sahillerindeki ahâlinin durumu, sayın Baltaoğlunun bahsettiği Kars'taki ve sayın Nihad Erimin kıyas yoluyla söylediği başka mahallerdeki hallere uymaz...»

Memlekette bir yarışmadır gidiyor, biri kalkıyor diyor ki ah bizim tarafları görseniz, ö - teldi kalkıyor diyor ki, yooo ri ca ederim, biraz da bizim taraf ları görün o vakit anlarsınız, bir başkası diyor ki kerem bu yurum beyefendi, bizim taraf ları tesrif etseniz... Nihayet bir mesele üzerinde herkes bir ilk: Memleket ağ...

Muhalefete Maşallah !

Bu ne kıyaset, bu ne dirayet,
Bu yaşta bu zekâ

Bütçe Komisyonu 20 Aralıkta toplanmış, ve Barlas, Marşal yardımının neden ve nasıl «doğduğunu» Komisyo na anlatmıştır? Derken efendim Hasan Polatkan yummuş gözünü sormuş: Marşal plânından «faydalanmamıza» mukabil, Amerikaya herhangi bir «teahhütte» bulunduk mu? Hoppalâ, hayır bulunmadık, hepsi bedavâ, ey Polatkan, neler soruyorsun, ilâhî çocuk, teahütte bulunduk ta lâf mı... Bu «teahütler» kabul edilirken nerdeydin?... Hasan Polatkan bu birinci soru ile de yetinmemiş, ne sormuş bilirmisiniz? Efendim demiş, 114 milyon dolarlık yardım işinde, neden ancak 1 milyon 260 doları, petrol sondaj işlerine ayrılmış bulunuyor? Soruya bakın, Standard Oil şirketi dururken Türk petrolünü biz mi bulacağız, petrolü biz bulursak Amerikan şirketleri ne kazanacak? Marşal plânının parastı keyfimiz mi bağlı sanıyor sun, ey H. Polatkan!... Polatkan üstelik şöyle bir konu ortuya atmış: neden dolarları abur cubur ediyoruz- Yeni fabrikalar kurmak, dururken,

Yani şu Polatkan insanı çıldırtır, peki, iktisadi plânla rımızı «düzenleyen» Amerikalı uzmanlar enayi mi? Ken di ihracat bölgelerini, kendi kendilerine yeter bir duru - ma getirirler mi hiç?

Diğer milletvekilleri de coşmuşlar, hayret verici bir meseleyi ortaya atmışlar: Marşal yardımıyla hasil olan bir milyar (1.000.000.000) Türk lirasına varan bir borç yükünün ödeme imkânının bulup bulamayacağımızı sor - muşlardır. C. H. P. li bir milletvekili (Şevket Turgut) bir an kendini unutarak, muhaliflere «iltihak » etmek zoru nu duyduğunu söylemiş... Os manlı hükümeti kâpitülâs - yonlara karşılık Avrupa emperyalistlerinden borç aldığı vakit, sanki bu borcu nasıl ödeyeceğini düşünüyormuy - du? Hayır. Şu halde ortada bir gelenek var efendim, me - sele yok, daha olmazsa petrolü verir, borçları sildiririz, bir şey olur elbette, dış itibarımız nemize yetmez?

Yeni Yıla Girerken İşçiler ne düşünüyor?

Yılbaşı geliyor. Kesesine güvenenler çeşitli eğlence - ler içinde yeni yıla ayak basmak için nerelere gidip, ne - ler yapacaklarını şimdiden kararlaştırmaya başlıyorlar.

Bugünkü refahların işçilerimizin, topraklı ve fakir köylülerimizin perişanlığı - na ve sefaletine borçlu olanlar zevkü safa deryasına gömülme için yılbaşını ipele çekerek işçilerimiz ne düşünüyorlar dersiniz?

Geçen gün, Bakırköy'e gittim. Aradığım evi bula - madığım için kahvelerden birine daldım. Saat sekizi geçiyordu. Bir çay istedim. Yanımdaki masada altı kişi başbaşa vermiş konuşuyor - lardı. İhtiyar bir ağacın kuru - mağa yüz tutan kalın bir dalını andırın kara kuru bir işçi içini çekti:

— Yılbaşı geliyor. Artık sigortanın mali olacağız.

Sık sık öksüren zayıf bir genç:

— İyi olacak her halde!

Diye cevap verince kuru a - gaç dalına benzeyen işçi:

— Size göre öyle. Bir de bana sor. Hüseyin Ustaya sor. Recep efendiye sor.

Sigaranın odun gibi sert olduğunu görüp hiddetle ye - re atan gözleri çukura ka - çan birisi:

— Yaşar Usta doğru di - yor. Hükümet bir kanunla verdiğini, öteki kanunla bat - tal ediyor.

Artık Sigortanın Mali Olacağız!

Kısa boylu olduğundan, masanın üstüne çenesini da - yamış bir işçi:

— Sonumuz neye varacak bilmem ki... Yılbaşı geliyor. Artık sigortanın mali olacağız. İyi hoş ama, ihtiyarlık sigortası diye bir kanun çıktı idi. Bu kanunun bir mad - desini, iş kanununun kabul ettiği bir hakkı hükümsüz bırakıyor...

«Yılbaşı geliyor. Artık si - gortanın mali olacağız» di - ye ilk önce başhyan ih - tiyar işçi meseleyi anlatmak için, kısa boylu işçinin sözü - nü kesti.

— Öyle, dedi. Yılbaşında tatbik edilmeğe başlanacak olan ihtiyarlık sigorta ka - nunu bir senede 200 gün çalış - an işçi prim ödevince ih - tiyarlık aylığı alacak. Bu mik - tar en azdan senede 400 li - ra olacak.

Söze hiç karışmayan yu - muk gözlü olanı:

— Yani ayda otuz üç lira bir şey... Ez ez de suyunu iç. Ev kirası mı ödiyeceksin, bakkala zeytinyağı, soğan parası mı vereceksin orası - nı soran yok.

Sigorta İşimizi Berbatetti

Kısa boylu olanı:

— Biz en az 35 senedir bez fabrikasındayız. Bir se - ne sonra işe yaramaz hale geleceğiz. Biz çıkmasak bile patron çıkaracak. O va - kit de ayda otuz üç lira ile geçinebilirsen geçin! Halbuki...

Yaşlı işçi atıldı:

— Halbuki İş Kanununun 13 üncü maddesine göre biz ihtiyarlayıp işten çıkınca söy - le olacaktık: Beş seneden faz - la olan her iş senesi için ma -

asımızın on beş günlükünü bize tazminat olarak vere - celekti. Şöyle böyle ben yıl başından sonra işten çıkar - sam 35 senelik hizmetimin 30 senesine karşılık on beş aylık ücret tutarında ikra - miye alacaktım. Yani şimdi ayda 90 lira aldığımıza göre bir defada 1350 lira alacak - tım.

Gözleri çukura kaçan işçi:

— Bu para ile de ufak bir iş tutar, şöyle böyle ayda el - li altmış lira kazanabilirsin. Ama ihtiyarlık sigortası ka - nununu bütün işleri berbat etti.

Kısa boylu işçi:

— Bir elle verdiklerini, ö -bür elle almak buna derler işte... Çalış, kırk sene uğraş. Çocukluk, delikanlılık, genç - lik çağın hep bez fabrikasının da geçsin. Hayat yüzde üç yüz artsın. Maaşlar katır kuyruğu gibi ne uzasın, ne kısalsın... Sonra da...

Ayda 33 Lira...

Yaşı altmışı geçen ihtiyar işçi:

— Suyu alınmış limon gi - bi ayda 33 lira ile sokağa atıl...

Birer çay istediler. Genç işçinin, yaşlı ağabeylerinin sözlerini dinledikten sonra yüzü buruşmuş, gözleri kü - çülmüştü.

— Bizim sonumuz daha berbat, dedi. Üstelik şimdi de işsizlik tehlikesi baş gös - tertti. Hatta sendika diyor - lar kesiyorlar: prim diyor - lar, kesiyorlar. Bir ara söze karışsan, hakkını arasan «Vatan Haini» olur, sürüm sürüm sürüyorsun. Nerede eski günler?

Yaşlı işçi:

— Öyle söyleme yavrum, dedi. Eskisi de berbatı, ye - nisi de... Sendika dediğin iş - çileri teşekkülü hakikaten, işçi - lerin cemiyeti olsa, grev hak - kını kullanabilse böyle ol - mazdı elbet... Kanunları biz yapmıyoruz ya!.. Elbet - te ki şlerine gelen maddele - ri koyuyollar. Bizim fikri mi zi soran yok ki. Oysa ki grev yapabilişek, tezgâhlar istop etse bizim çalışmamızla zen - gin olanların tebdilleri şaş - sar. O zaman bizim de insan - gibi yaşamamız için gerekli şartları hazırlayabiliriz.

Sustu. Sonra söylendi:

— Yılbaşı geliyor. Bütün ihtiyar işçilerin sefalet yılı, bütün genç işçilere istirap senesi geliyor. Ama elbette bu kötülükleri, bu haksızlık - ları düzelterek care vardır.

«Her ne istedilerse zahmetsizce nail oldular...»

12 Nisan 1869 da, Ziya Paşa - nın Hürriyet gazetesinde yayınla - dığı bir yazıyı tekrar okuyalım:

(Reşid Paşa) «Avrupa devletle - rine hoş görünmeyi İstanbuldaki sefaletlerin terveci müteahhütü - na mahsus zannetti ve bu nezake - ti nabemihal mülahesesiyle aç - ılan müdahalat kapıları bir daha kapanamadı. O zamanlara kadar biz mukavvadan masnu bir aslan gibi hariçten nazar edenlere de - het verirdik ve bizi hariçten gö - rekler bu şekli muntazamın içinde bir çok şeyler olmalıdır. İtikadın - da idiler. Hal böyle iken Avrupa - lar birden birci esrarımızın iç - perdesine kadar dahil ve vakıf ol - duklarından hakikati halimizi an - ladılar bununla beraber mülkü - mü zün de ne türlü ferait ve menaf - istihsaline müstet olduğunu yakın - dan görüp kendi sanayi ve ticare - tlerinin oraya nakli ve hiy - naklinde her türlü avarız - i muhte - melenden temini zammında mer - ten ba'de vhrâ müsaadaf ve imti - yazar talep ve istihsaline başla - lar ve her ne istedilerse zahmet - sizce nail oldular.

ni zbasma ve haliye münhasır ol - mayıp derece derece kaffe-i mel - busat ve mefruşatımızda Kemal - cehlimizden nası Avrupa fabrika - ları mamulâtının kendi mülkümlü - zün mahsulâtına tercih ettiğimiz den ve hükümet dahi mebzul tut - tuğu imtiyazat ve müsaadaf - i ceneyi ile bu hali terveci ettigin den mamulât - i mülkiyemize ind - ras geldi. Tüccartımız iflasa çık - ti. O mamulât ile müteayyis ol - an erbab - i sanayi perişan oldu. Mukaddema mülkümlüde tedavül - eden akçamız memalik - i ceneyi ile gidilip hazinemize mülayaka geldi. Devlet kaime basmağa ve faizli tahvilât çıkarmasız mecbur oldu. Halbuki şu fenalıkları mu - cip olan esna yerinde durduğun - dan bu tedbirle zaruret - i haliye mündefi olmadığımızda fazla gün den güne ağırlasmağa başladı. Ni hayet bugünkü korkulan hal mey - danı geldi!...

Sayın tarih meraklıları, Proto - Hattileri bir yana bırakıp, 80 yıl önce Ziya Paşanın yazdıklarını kavrasalar...

Apartıman «Hassasiyeti»

şiddetli tartışmalar

Millet Meclisi yine heyecanlı günlerinden birini yaşa - mıştır. denilebilir ki, «Ya - bancı doktor» tartışmaların - dan beri bu kadar ilgi uyan - dırın millî dâva görülme - miştir. Açlık, kriz, ticari an - laşma gibi günlük politika ko - nularının çok üstünde, apar - tıman davası görüşülmüş ve bir çok milletvekilimiz bu hayati mesele üzerinde açık konuşmuşlardır.

Bursa milletvekili Konuk demiş ki, 1298 tarihli (Ne de eski imiş!) icar akarı ni - zamnamesi kaldırılmış. Vay ofendim, her kafadan bir ses, milletvekilleri ne kadar derinden derine incelemiş - ler bu işi, hepsi ezbere bili - yor apartıman kiralamanın inceliklerini, mağdur apart - man sahiplerinin ziyan et - melerine katiyen razı değil - ler, ne münasebet, en değer - li bu vatan evlatları (yani a - partıman sahipleri) müste - rin olsunlar, onları kalbimi - ze basıyoruz.

Dil çorbası

Su hayat pahalılığında herkes az masrafla iyi gıda almanın yolunu arıyor. Size bu bakımdan faydalı olu - rum ümidiyle pek ucuz bir yemek tarifi vereceğim:

Büyükçe bir tencere veya kazana bol miktarda palav - ra doğrarsınız; buna mikta - rı کافی filoloji, lengüistik to - zu ve terminoloji sarçası ila - ve ettikten sonra harlı bir demagoji ateşinde kaynatı - rsınız. Sululuk derecesi zey - ke göre değişmekle beraber istediğiniz kadar da sulan - dirabilirsiniz.

Her ne kadar kalori ve vi - tamın derecesi henüz ma - lûm değilse de işbu «çorba» ile hayli beslenip semirenler varmı!

Gazetecilik enstitüsü dersleri

Yakında açılacak olan gazetecilik Enstitüsünün derslerini ve bu derslerin kimler tarafından okutulacağı tesbit olunmuştur.

EKONOMİ VE FİNANS DERSLERİ

Harpten evvel ve harp içinde Alman parası - Nadir Nadi,

Harpten sonra Alman parası - Habip Edip Törehan,

Dolar Ekonomisi - Ahmet Emin Yalman,

Gazetede açlık ekonomisi - Halil Lütfi Dördüncü,

TEKNİK DERSLER

Sade suya gazetecilik - Sedat Simavi,

Baldır hacak gazeteciliği - Kamiz Göktepe,

Cinayet gazeteciliği - Ethem İzci Benice,

Din gazeteciliği ve milyoner olma usulleri - Şemsaddin Yesil,

Gazetesiz gazetecilik - Vakıf Başyazın Asım Us,

İera ve iflas - Tasvir ve Yeni Sabah ve Tan gazeteleri idareci - leri tarafından,

Gazeteciliğin ince sınırları - Hüseyin Cahit (Patronlara mahsus) MÜSTEREK DERSLER

Palavra seminerleri

TATBIKİ DERSLER

Atmasyon haberler imalı A. P. ve Nafes mutahasssıslarının nezareti altında.

Çiplak kadın resimlerini en tahrir edilebilir şekilde basma tekniği - (Karanlık oda meselesi) Amerikalı uzmanlar tarafından,

Makyaj dersleri - Peyami Sefa ve bilcümle kaşarlanmış gazete - ciler tarafından,

(Hergün) jimnastik - sağa sola dönme temrinleri ve sonra kasap süngeriyle silinme.

ÇALMAK Fİ...

— Çaldım!

— Çaldım!

— Çaldım!

Ölüm ticaretinin cilveleri

Çanakkalede İngilizler kendi askerlerini neden kendi kurşunlarıyla bize öldürttüler?..

Silâh tûccarlarına en fazla sipariş temin edecek şey harp korkusudur. Eğer böyle bir korku yoksa yaratılması lazımdır. Bunun bütün dünyaca bilinen ve her nedense bizde meşhul kalan klasik bir misalini verelim:

20 inci yüzyılın başlarında bütün dünyada oldukça geniş bir sulh ve sükûn vardır. İngilterede silâh fabrikaları, donanma tezgâhları hep zararda. Bu sırada donanma müteahhidi olan Coventry Ordnance Co. isimindeki kumpanyanın müdürü Mr. Mulliner bir harp korkusu yaratılmadıkça kumpanyasının iflas edeceğini anhyor ve bir plan kuruyor.

şunları söylemişti:

«Bizim Vickers Kumpanyamız Çanakkalede askerlerimizi öldüren top mermilerini Türklere satmış bulunmaktadır. Gençliğimizin kendi yaptığımız silâhlarla öldürülmesi acaba bu kumpanyanın vicdanını bir parça olsun sızlatmamış mıdır?»

Başka bir misal:

1935 yılında Mr. Perry isiminde bir milletvekili de şunları söylemişti:

«Bir kaç sene evvel Bedford kasabasını gezerken meydanda bir top gördüm. Gaza'da Türklere den alınmış ve bu savaşta bu kasaba halkının gençlerinden teşekkül etmiş bulunan alay binlerce ölü vermiş. Topa yaklaştım. Markasını okudum: «İngilterede Sir George Armstrong Kumpanyası tarafından imal edilmişti»

Bize niçin İngiliz cephanesi satmışlar?

İngilterede hususi şahıslar elindeki silâh sanayiini tetkik etmek üzere kurulan komisyonun huzuruna çağırılan Coventry Ordnance Works kumpanyasının müdürü Amiral Sir Reginald Bacon şu izahatta bulunmuştur:

«Geliboluda askerlerimize karşı İngiliz cephanesi kullanıldığını söylüyorunuz. Muhtemeldir, neden kullanılmamış? Ben o sırada bizim cephanemizin Alman cepha-

nesinden daha fena olduğunu biliyordum, eğer bu cephaneyi Türklere bizden almasalardı. Almanlar dan alacaklardı, ki bu vaziyet bizim askerimizin büsbütün aleyhine olacaktı.»

Yalnız bununla kalsa iyi!

Amiral izahatına devam ederek şunları söyledi:

«Alman cephanesinin bizden üstün olmasının sebebi mermilerin- de bizimkilerden daha iyi füzeye bulunmasıdır.»

Fakat sayın Amiral şu hususu gizliyordu: Alman Krupp fabrikası bu füzelerin patentini Vickers'e kiralamıştı. Binaenaleyh Vickersin mermileri Almanların mermilerinin aynı idi. Ve binaenaleyh Çanakkalede ölen İngiliz askerleri en iyi cins İngiliz mermileriyle öldürülmüş bulduklarından emin olabilirler.

Bir garabet daha

Krupp'un füzeye patentini Vickers'e kiralamıştı, söylemiştik. Vickers her el bombası başına, ki (Devam 4 üncüde)

MEKTUP

Kardaş:

Senemden bi mektup aldım, bak ne diyo. Senem, önce selâm sabah diyo, Kevrantonmazın hâli yürekler acısı diyo, bizi sorarsan, gönderttiğin 15 lira 20 kuruşla elimiz yağımız tutar oldu, para gelmeseydi acımızdan kırılıp ölecekdik damın bi köşesinde, Güççükler çöpe döndüler, garınları şişti, kardaş gömmece oyunu oynar oldular.. Ekmek eylemeye kalmadan, hamıra saldırdılar da, bişet diyemedim efendim. Burada cümleten acımızdan ölüyoruz. Can derdine düştük, kimse kimsenin yüzünü bakmıyo utancından. acından ölmüş itin etine göz koduk sonra... Sana duvacıyık, Köve dönmeyişinde bi hikmet varmış, burda olsan çok ağlıyacaadın, affedersin itin Kocabaş mefat eyledi, çok mübarek hayvandı, hep ağladık, enikkene sen getirdiydin Ürgüpten, kuyruk sallardı..

Kocabaşın alınna böyle yazmış Mevlâm, ölüm elde değil. Emme merak eyleme, Kocabaş kimseye yedirmemdim ölüsünü sakladım, üstüne nakışlı bir harar örttüm, geceyi bekledim. Gündüz gömsem olmaz, konu komşu görür, insanlık fialı bu... İstedim kine mezarında nur içinde yatsın. Gece kucakladım Kocabaş, Osmanın eline de çapayı verdim, yürü oğlum dedim Kocabaş gömeceyik yörüdü. Kuzu sekisine deyin karanlıkta yörüdük. Kocabaş bi deri bi kemik, yorgunluk olmadı onu taşımak, azmı çefamızı çekmişti, az mı ayık durdu geceleri. Sekiye kadar yörüdük, Osman önde, ben arkada, Kocabaş Kucağımda. Ver oğlum çapayı dedim, ayazdan çapanın sapı atas bir çukur kazdım, toprak da donmuş, içine yatasım geldi, öylesine donmuş ki kara toprak... Kocabaş harar ilen çukura yatırdım, Osmana ört dedim, ört çukuru, Osmana kaçtı. Kocabaşın mezarını kendim örttüm, kendim debeledim toprağı, kendim ağıt yaktım Kocabaşa, Neyseki kefensiz değil Kocabaş... Usta, Senem böyle yazıyo, usta.

Veli YILMAZ

GeneralMarşal ve demokrasi

Gazetelerden birinde bir Amerikan generalinin hatıraları çıkıyor. Burada General Marşal'ın Demokrasî tarifini okuyoruz. Bizde dahil, tatbik edildiği her mendelette ekonomik ve siyasî hürriyetleri sifra indiren, iflâslara, işsizliğe, sefalete yol açan, isimle müsemma mahut «plân» in mucidi olan Mister Marşal'a göre: «Bir cemiyette fertler kendi inanç ve kanaatlerini serbestçe ifade edemezlerse ve buna tegebbüs ettikleri takdirde evlerinden ve ailelerinden uzaklaştırılacaklarından korkarlarsa, o cemiyet bizim

nazarımızda demokratik değildir. «Bir cemiyette vatandaşlar çalgama hakkından, hayatlarından, hürriyetlerinden ve saadete ulaşmak uğrunda gayretlerinden mahrum edilmek korkusuya yaşıyorlarsa o cemiyet bizce demokratik değildir.»

(İş bu mihenge vurulduktan sonra) Şimdi plânı General'in tarifini kendi memleketine yani Amerikaya tatbik edelim:

Bugün Amerikada fertler kendi inanç ve kanaatlerini serbestçe ifade edemezler. Zira Marşal plânına ve Truman doktrinine uymayan görüşleri ileri sürenler hatta sadece sürmesi ihtimali olanlar, «Amerikan aleyhtarı faaliyetler komitesi» adlı engizisyon mahfesi mesinde sigaya çekilir, işinden atılır, çok kere de kodesi boylar! Adı geçen mahut komite de cepleri Paris'tir gibi kafalarının içi ve vicdanları yoklanan muharrir, âlim ve sanatkarların adlarını bütün dünya da duymayan kaldı mı? meselâ bunlardan Şarlot, yalnız «evinden, ailesinden uzaklaştırılmak» değil Amerikadan kapı dışarı edilmek korkusu içinde yaşamaktadır.

Evleri başlarına yıkılanlar

Meşhur Amerikan Romancısı Steinbeck «Gazap» üzümleri adlı romanında bankalara borçlu olan 250.000 köylünün evleri, kullukları başlarına yıkılarak nası topraklarından kovulduğunu anlatır. Bundan başka resmî istatistiklere göre Amerika da bugün 8 milyon işsiz vardır. Her şey toz toz hâlinde olduğu Amerikada da vatandaşlar her an işsiz kalmak yani «saadete ulaşmak uğrunda gayretlerinden mahrum edilmek» korkusu içinde yaşar.

Kellesi koltağında yaşayanlar

Hele bu vatandaşların içinde derisinin rengi kara olanlar daima hiçten bir sebeble linç edilme sorgusuz sualsiz bir ağaç dalına asılmak yahut diri diri yakılmak korkusu içinde, yani hayatlarından mahrum edilmek korkusuyla yaşarlar.

Pazara düşen Hürriyet

Amerikanın «genup» bölgesinde seçilen hürriyetine yalnız parasız olanlar sahiptir. Yüksek bir vergiyi ödeyemeyenler yani fakir işçiler, ırgatlar seğmek ve seçilmek haklarından mahrumdurlar.

Acaba ne buyururlar?

İmdi, Mister Marşal cenaplarılarına yukarıdaki tarifelerinin işi günde «Amerikada demokrasi var mıdır?» diye sorulsa buna «Evet!» diye cevap verebilir mi?

İbî KÜŞÜ

3 Mart 1909 tarihinde İngiliz hükûmetine baş vurarak bir ihbarda bulunacağını söylüyor. Kabine toplanarak kendisini dinliyor ve Mr. Mulliner eline geçmiş olan «çayan itimat» «gizli» raporlara nazaran Almanyanın yeniden gizlice dretnot yapmağa başladığını haber veriyor. Başbakan telaşlanıyor. Hemen parlâmentoyu toplantıya çağırıyor. Parlâmento derhal yeni dretnotlar imal için 4 buçuk milyon İngiliz lirası tahsisat veriyor. Müteahhitler siparişlerini alıyorlar. Artık Almanya ile İngiltere arasında Birinci Dünya harbine kadar götürülen müthiş silâh yarışı başlamıştır.

Halbuki

1912 Martında Mr. Mullinerin verdiği «gizli» haberin tamamile uydurma olduğu meydana çıktı ve bu hadise İngilterede büyük bir iskandal oldu. Çöleil «Dünya Euhranı» isimli kitabının 24 üncü sayfasında şöyle der:

«Ne Almanların gizlice yaptıkları silâhlar vardı ve ne Amiral Von Tirpitz büyük bir silâhlanma programı hazırlamıştır.»

Fakat uydurulan balon istenilen meyvasını vermiş, Vickers ve Armstrong silâh fabrikalarının kârları birdenbire iki sene içinde üç misline çıkmıştı.

Cepheleri aşan gizli eller

Vatansız insanlar, silâh tûccarları nihayet meramlarına nail oldular! Büyük bir silâh yarışının sonunda Birinci Dünya Harbi çıkmıştı. Milyonlarca insan cephelede birbirlerine kurşun sıkıyor ve bu kurşunların kârları her iki tarafa da silâh veren silâh fabrikatörlerinin kasalarını şişiriyordu.

Birinci Dünya harbinden bazı misaller:

1926 da Avam Kamarasında Mr. Hugh Dalton isiminde bir meb'us

Büyük adamın büyüklüğü

Eh şöyle bir yüz elli kilo vardı. Ensesi vardı, göbeği vardı, ve işte her şeyi vardı anhyacağımız. Yalnız bütün bunlar biraz, bir parça çık, lüzumundan fazla var idiler. Ne yapsın adamcağız bütün gün didini duruyor. Büyük adam olmak kolay mı? Sizin hiç büyük adam olduğunuz var mı? Vel hasılı kelâm bu büyük adam bir vesileyle, belki de vesile siz neden olduğu bizi alâka dar etmez, nutuk veriyor du:

— Biz sizin için yaşıyoruz, dedi. Sonra durdu.

Alkışladılar. Bir yudum su içti. Boğazını temizledi.

— Biz sizi, dedi, her zaman... Fakat birden bire durdu.

Müthiş bir alkış kopmuştu. Büyük adam pek sebebinin anlyamadı. Devam etmek için ağzını açtı. Tekrar müthiş bir alkış. Fakat kendisini çok sevdiğine şüphe yoktu. Alkışlamaktan kendilerini alamıyorlardı.

— Sevgili vatandaşlarım, dedi.

Alkış. Sağa döndü, alkış. Sola döndü, alkış. Öksürdü, alkış.

— Bir dakika müsaade edinin sözümü bitireyim, dedi.

Alkış. Yalvardı, alkış. Büyük adam bitik bir haldeydi. Bu derece sevildiği aklına bile gelmezdi.

— Sevgili vatandaşlarım, sevgili vatandaşlar, diye inledi.

Alkış. Bitkin bir şekilde kürsüden indi, alkış.

İşte o alkış o gün bugün dür devam eder.

TASRİFİ

— Çaldık!

İki kadro harici — Çaldınız, çaldılar.

(40 sene evvel bugünkü gibi memlekette büyük bir tensikat yapılmış ve o zamanki Karagöзде aşağıdaki ka-ikatür çıkmıştı)

Yaşasın Demokrasi

Biz Demokrat efendim, Demokrat bir milletiz, sapına kadar Demokratiz (üç kere söyledim tekrar tekrar ki iyice girsin kafanıza!) Biz hürriyet diyarının insanlarıyız. Bu topraklarda yaşayan bizler aynı haklara sahibiz. Bu kadar senedir didindik durduk başımızı sokacak bir ev sahibi olmadık ama, Allah Demokrasiyi razı olsun, hak sahibi olduk sonunda. Şimdi mesela benim bir sürü hakkım var. Canına okurum dün yanım! Hak, bu, başka şeye benzemez. Mesela iki köylü düşünün. Farzedelim ki ağa onlara haksızlık etmiş. Şimdi bu iki köylü ne yapar? Hak var efendim bu memlekette: şikâyet ederler.

Yani ikisi de gidip şikâyette bulunabilirler, kanun birine tanındığı hakları öbüründen esirgemiş değildir. Kime mi şikâyet ederler? Kime olacak mahkeme meye başvururlar. Gidip avukat tutarlar. Demokrat memleketlerde her isteyen avukat tutabilir. Bu mühteşem bir hürriyettir yani, kılığımıza gelmez. Sonra da ha bunun gibi neler. Mesela bir işçi isterse doktoru evine getirebilir. Hele bir gelmesin, bak ne oluyor, kanun var bu bahiste. Sonra misal bu ya, karnuz acikti diyelim, istediğiniz lokantaya girebilirsiniz. Bir milyoncu bir fakir işçi aynı masada karşı karşıya oturup yemek yerler. Demokrat rasi bu efendim, bizde değer insan oğludur. Bir işçi de, bir milyoncu de herşeyden evvel insanlardır. Bizim kanunlarımız bu bahsi gayet iyi bilir.

Para mı? Ne parası? Sizin kafanız allak bullak olmuş efendim zehirlemişsiniz nereden nereye. Şimdi burada paradan bahsetme-

C.H.P. İşçileri korur mu?

Evvvelki hafta hükümetin kumaş ithalini yasak ederek Türk işçisini ve sanayini koruyacağını gazetelerde okuduk. Şaşıttık. Yoksa bizim yanlış biliyoruz dedik. Türk işçisi ve sanayisi düşünlüyerek imzalanmış kapitülasyonları anlaşmalardan sonra bunun nasıl yapılacağını doğrusu almamız olmadı. Gazetelerimizin cehlimiz olduğundan bu haberi hiç düşünmeden doğru gibi yaydılar. Tuhaflı değil mi bir ara biz de inanmış gibi olduk «Acaba bütün anlaşmalarla rağmen hala istiklâlimizi muhafaza edebiliyoruz?» diye düşündük ve sevindik. Hani ya lan da olsa hoşumuza gitti.

Fakat bu haber Amerikalı dostlarımızın hoşuna gitmemiş ve bizimkilerin kulağını bükmüş olacaktı ki bir kaç gün sonra genç Ticaret Bakanımız son bir ümitle Ankaraya koşan işçi ve sanayici mülmesallerine müjdeyi verdi:

«Bundan sonra, bu kabil toplanmaların bazı çevrelerde (yani Amerikalı dostlarımızın çevrelerinde, Aman dostluk bezulması isim zikretmeyin!) uyandırdığı menfi akıslara ve endişelere temas eden Bakan bu istigari toplantılardan maksadın muayyen maddelerin ithalini menetmek değil sadece ihtiyacı tesbit olduğunu tasrih etmiştir» (Cumhuriyet 21 Aralık)

Hâlâ C. H. P. nin işçilerimizi hakikaten korumak istediğini sananlar varmı, bilmiyoruz?

Memleket nasıl kurtulur?

Şemsettin Günaltay — Üfürükle,
Fuat Arna — Tükürükle,
Nihat Erim — Şalla,
Cemil Barlas — Marşalla,
Reşat Şemsettin — Grevsiz,
Rüştü Aksal — Meteliksiz
Hilmi Uran — Baskı ile
C. H. P. Erkânı (Hep bir ağızdan) — O da olmazsa askı ile!

nin mânâsı var mı? Hayatta elbet para lazım. Parasız yaşanır mı? Niçin çalışıyorsunuz? Doktora para vermezsen doktor yaşayamaz tabii, aç kalır biçare, avukat da öyle. Lokantaların bedava işlediği nerede görülmüştü? Para verecek siziz elbette. Mesele o değil. Parayı bulup bulmamak başka şey. Biz haklarımızdan bahsediyoruz. İş haklarında, İnsan kendini kuş gibi hafifcek hissediyor bu haklarla. Ne demiş hani o herif, şu Fransız muharriri canım, Anatole France, ne demiş: Kanun yüksek müsavat hisleri altında hem zenginlere, hem de fakirlere köprü altında yatmağı ve hürsüzlüğü yasak etmiştir, demiş. Ee, elbette öyle olacak, Demokrasinin mânâsı bu zaten. Herkes aynı haklara sahip Kimse kimseye karışmaz. İster ölürlüm, ister kalırım, kime ne? Dünya dediğin de böyle olmalı. Oh kekâ.

Dil Kurultayında..

(Bastaraftı) içinde)

beige, Atalay, Peyamini, Refik Hâhî daha kimler... derken kavga başladı, Bebelge Peyaçimiye dilini çıkarmış... Ne ayıp ne ayıp, tuh! Atalay dilini çıkarmaya yetkisi yok demiş bebelgeye, derken Cin isminde pala büyük bir bebe Refik'in (yani imlâ-pabucunun üstüne tükürmüş, tam bu sırada kaka bebe Ataç içeri gimesinmi! Oyle ayıp, öye ayıp bir laf etti ki, hem herkez duydu, dedi ki Ataç: «Öngey irpeldi iş yoragında... şey demekmiş, iyileşeceliğe bozuldu işler bu sırada. Derken Orkoton kalktı dedi ki, hiçte öyle değil, Çağatayın fonemlerin sürüşleri (hep böyle açık şeyler konuşuldu), evet sürüşleri yumukluk ulama ve morfen bökâlietine bedeldir. Y'nin düşmesi veya kalkması aktıcı fonemlerin sürüşmesiyle meydana gelir. Üt, hep böyle konuşulur... Her öda da böyle, Akşam üstü bütün odalarda dövlüş vardı, Popeyani Us'u bacağından ısırması. Üç gün böyle oynadık, sonradan hadi korebe...

Genel Kurul

Genel Kurul tekerleme oyunu -dur. Türkçe- Öz - Gençlik - Biz - Aydan - İlimli - Benderiz - Kirk sene - Miraz - Vatan millet - Nâ-cizane - Çocuklar - Dil - Dillimiz - Dilliniz - in - İnaga - Yurt - cart babakâhat v.s. gibi kelimeleri, nefes almadan ve bir mâna çıkımdan en uzun söylenen alkışlanır. Ah öyle bir güzel oyun ki, sen cahil ben cahil, terim bilmece -yuut, hepsi hepsi oynandı Dil Tarihte, hocalar talebeler delegeler melegeler hepsi birden merdivenlerde birdirbir oynadılar, sonra gidip uyuduk, hayır önce

Amerikan yardımından sonra

Bir açık teşekkür

Etyemezdeki harap evimiz ipoteğine mukabil sadece yüzde 50 gibi bir faiz almak suretile bize para vermiş ve bu suretle ailemizin kalkınmasına yar-

RADYO

Geçenlerde yanlış radyo çocuk saatinde Ankara radyosunu açtım. bir de ne duyuyum:

Hani şu meşhur radyo temsilindeki ağlamış maşuka sesli artist, şu saati bir doldursak da alacağımızı alıp şurada bir ayak evvel çekilip gitsek der gibi bir işi tigna ile işi oradaki bir başkasının üzerine yıkmaya uğraşılıyor. Dışımı sıkıp sonuna kadar dinlemeye karar verdim. Bilmem ne ağabey çocuklara, ellerine birer kalem kâğıt alıp söyleyeceklerini yazmalarını tavsiye etti. Bir şarkı öğretecekmiş de:

Nar gibi domatesle beyaz peynir
Bir parça ekmek de beraber getir.

diye başlayan bu acaip şarkı, arada sırada böyle hafif yemeli, çünkü mideleminizin dinlenir yöllü mısralarla bitmez mi? Doğrusu şaşırdım kaldım. Sanki bunu dinliyen çocuklar «Nar gibi domatesle beyaz peyniri» bulabilirlermiş gibi, bir de kendilerine arada sırada böyle hafif yemek tavsiyesinde bulunuluyor. Bu işe gülelim mi, yoksa ağhyahım mı?

Bay Sadak

(Bastaraftı I içinde)

nm hürriyetini çiğneyerek geçindikleri malûmumuz olmak gerek. Çünkü, böyle yapılmadıkça ne ucuzca ham madde bulabilirler; ne fabrikaları mallarını sürebilirler, ne de elverişli şartlarla dışarı sermaye yatırabilirler.

Onun için, satan çıkarsa, dolarla istiklâl da alırlar, onlar bay Sadak. Hele dolarlar kendi keselerinden çıkmayıp, Amerikan halkının sırtından çıkarsa... Kübaam, Filipinler, Porto Rikonun işgalini; Monroe doktrininden beri Washington orta ve güney Amerika'ya kendi hayat sahâsi gözü ile baktığını nasıl unuturuz?

Şon olarak dış işleri bakanımız şöyle bir teminat veriyorlar. Diyorlar ki: «Türk milletinin ve Türkiye İdare edelerinin siyasi ve iktisadi istiklâlimizden en muazzam yardım pahasına, en küçük fedakârlıkla bulunmayacağına dünya inanmıştır». Güzellğine bu sözler güzel. Güzel ya, ama Ankara'daki şu Amerikan askeri heyetini neyitmeçli? Bütçemizden yollu işlerimize kadar karışan mister Dorr ve heyetini ne yapmalı? Ya şu bütçemizdeki açığın Amerikan yardım ile kapandığına dair demeciler? Ya Amerikan isteği üzerine ithalâtımızdan yüzde ellisini serbest bırakacağımız hakkındaki itiraflar? İktisadi ve siyasi istiklâlimiz ha? İlahi bay Sadak! Lâtilfe ediyorunuz vallâh!

«Bu devletin istiklâl uğrunda mücadele eden doğduğuna hakkındaki sözlerimize gelince: Esld çam-şar çoktan bardak oldu bayım!

karpiçte pastalar yedik sonra gidip güzel güzel uyuduk.

(Delege) FARE

Tören, Kurultay, Maç balo v.s.

Bugünlerde baş döndürücü bir çabuklukla tören, kurultay, maç ve balolar birbirini kovuyor, Namık Kemal, Ziya Gökalp, Yahya Kemal, Mevlâna törenleri, Dil Kurultayı, İsveç güreşçileri, Avusturya tekmeçileri İspanyol yumrukçuları, maskeli maskesiz yardım baloları v.s. kekâ.

Tesadüf tabii, fakat şu seçimler yaklaşırken — hem de çok yaklaşırken — sanki oyalama siyaseti güdüyor... Basın kanunu mu? Adam sen de hadi Mevlâyaya, Anadolu'da açlık mı? adam sen de hadi maça .İyi vallaha..

Ne mutlu bizlere!

Vatan Başyazarı Ankaradan telefonla (şu mühim haberi veriyor):

«Dil kurumunun dün Kurultay'da okuduğu raporda şöyle garip ve çirkin bir söz var: «Hakkikatte çoğu bir kazanç kurulu olan basım ancak idaelilerinden yardım beklenbilir.»

Ahmet Emin Cevap veriyor:

«Bir memleket meydana getirdiği eseri bedeli mukabilinde satan gazetelerden değil, kazanç gâyesi aramayan gazetelerden korkmalıdır, (çok doğru, Allahın ne sevgili kullarıyız ki memleketimizde kazanç gâyesi gülmeyen gazeteler yok!)

Ölüm ticaretinin cilveleri

(Bastaraftı 3 cü de)

ra bedeli olarak, Krupp'a 1 giling verecekti. Birinci Dünya harbinin sonunda yapılan hesaplara göre Batı cephesinde İngiliz ve itilâf askerlerinin Alman askerleri -ne 123.000.000 el bombası attığı tesbit olundu ve Krupp bunların patent kirası olarak Vickers kumpanyasından 5.150.000 İngiliz lirası istedi, Eger itilâf kuvvetleri Alman askerlerine daha fazla el bombası atmış olsalardı, Alman Krupp fabrikası daha fazla kâr edecekti.

Şecaat arzederken

Eskiden 15 liraya sattığımız naylon çorapları sermayesizce, 150 kuruşa veriyoruz.

Kazıkçıoğulları Müessesesi

Sahibi ve bu nûshada yazı

İşlerini fillen idare eden:

NAHİT ÜSTEMİR

İdare Yeri:

Ankara Cad. No: 37, kat: 3

Mektup Adresi:

Posta kutusu 12, Tophane,

İSTANBUL

ABONE ŞARTLARI:

Seneliği: 480 Krs.

Altı aylığı: 240 Krs.

Dizgi: ANH-Mathbaası

Onan Basımevi

«Nuhun Gemisi» ne abone olunuz ve aşağıdaki kuponu doldurup bize gönderiniz.

Nuhun Gemisi

Ankara Caddesi No: 37 Kat 3

İSTANBUL

Bugün posta havalesile adresinize ... 6 aylık 1 senelik abone bedeli olan ... kuruşu gönderdim. Size ayrıca üç tanıdığım isim ve adresini bildiriyorum. Abone olmaları ihtimali olduğundan kendilerine eski sayılarınızdan nümune olarak bir kaç tane göndermenizi rica ederim.

İsim:

Adres:

Üç tanıdığımın adresi

1 — İsim:

Adres:

2 — İsim:

Adres:

3 — İsim:

Adres:

